

ЧУДОМИР СВЕТЕЦЪТ

chitanka.info

На война ли е пак, на сиромашия ли, или е на поразия, ама едни светци се завъдили напоследък у нас, едни знахари и познавачи, да ти се замае главата. През село, през две — светец, през колиба, през две — светица. И ний в село си имаме — баба Яна врачката — ама тя поне с билки лекува и помага на хората. Ако ти тупа, да речем, силно под лъжичката, ще те изслуша, ще те прегледа, па ще рече:

— Твоята е лесна, баби, ще те излекувам. Ще намериш няколко коренчета от делянка, ще вземеш малко демирбузан и малко докузканкардаш, ще ги счукаш на прах, ще ги пуснеш в четвърт литър вода, ще пиеш пет-шест дена по една ракиена чаша преди ядене и няма да ти тупа вече ни под лъжичката, ни под паничката.

Е, някои разправят, че и на боб гледала, куршум знаела да лее и кога била млада, със змей се била любила, ама като не съм видял нищо, не мога ви кажа. В нашето село никой я не тачи, само другоселки идват при нея, тях лекува и на тях познава какво им тежи на сърцето.

Та думата ми е, че истински светец не бях виждал.

Лятос, към Преображене, се разнесе, че на Баните дошъл един рошав, бос, нимба имал около главата и на ден по девет пъти с господата разговарял.

Дорде се разнесе новината, и той току пристигна един неделен ден. Пристигна, влезе в черквата, клекна на плочите до олтара, заби глава надолу и тъй си остана докрай. Като свърши литургията и излязоха навън, тоя се качи една маса, изблеци очи към небето, стоя тъй, стоя, па се прекръсти бавно и започна:

— Братя християни, кай, за три синджира е закачено кандилото. Единият е бог отец, другият е бог син, а третият — бог дух. В прах и ръжда са потънали те, казва, и мухи са осквернили иконостасите ви. Грях е това.

Братя християни! Свята сряда и петък не пазите и седемте божи заповеди не изпълнявате. Грях е това...

Разправя той, съди ни, гълча ни, а жените, зяпнали, го гледат и дъх не поемат. По едно време, както си стоеше на масата, притвори очи, простря ръка към тях и почна пак:

— Тук, дете соча, някоя от вас е погребала близък човек — Стоян. Без риза ходи клетникът из горната земя и няма кой да се сети за него да го облече. Грях е това.

— Боже, наш Стоян трябва да е — простена тихо Неда вдовицата. — Майко, от пуста залисия какво съм сторила!

А там — казва, като посочи малко по-встрани — една от вас дете по име Пенка е погребала. Гладно ходи то из небесните селения и няма кой питка да разчупи и помен да му раздаде. Грях е това.

— Пенито мари, на Дона Станкова детето, дете умря от синята пъпка зашушукаха жените.

Към мене продължи светецът — се приближава стар човек. Иван му е името. Имот голям остави той, ниви, ливади и лозя, а с напукани устни ходи и няма кой да му разкваси гърлото с капка вино. Грях е това...

И много още разправя той и заняса жените, после измърмори някаква молитва, слезе от масата и баба Минка, дете меси просфорите на черквата, го поведе към къщи на обед. След тях се юрнаха на цялото село жените. Тръгнах си и аз за дома. Вървя и си мисля:

„Хм, светец! Познавач! Вятър работа! И аз да се изправя пред тия прости жени, да изблеця очи и да извикам: Братя християни! Тук, между вас, има една, която е погребала дете Пенка — не една, а десет ще се обадят, че от нашето село по-много деца да се раждат има ли? А Пенки, Ивановци и Стояновци с лопата да ги ринеш. Кандилата, кай, били мръсни. Мръсни са, разбира се, работно време е, вършитба, то за ядене и сън време не остава, та за кандила ли ще мислим. Ама на, женска вяра, разправяй им небъдници и ще те зяпат и слушат, догде им прегорят тенджерите на огъня.“

През целия ден у бабини Минкини било като на сватба. На всички гледал и всичко познал. Неда вдовицата го дарила с нововеничка риза, Дона Станкова му дала златна парица да я прати на детето ѝ да си купи симид в рая, Ивановите снахи му занесли ядене и бъклица с вино да помене свекъра им, други му дали шити ръкави, пешкири.

Наял се светиня му, напил се, напълнил една торба с дарове и си отишъл по живо и по здраво.

Това стана в неделя. В четвъртък следобед излязох да прибера козата. Бях я вързал край реката в храсталаците, а тя скъсала въжето и задула нагоре. До Саранчовата воденица гледам Джонко Бонин, рошавия, дете се учи в София. Седнал на един камък, потопил си краката във водата и чете нещо на хладовина. Отсреща пък, откъм

розоварницата, се зададе баба Гена, на Станя Вятъра жената, дорде не речеш. Като го доближи, нали недовижда, тури ръка над вежди, загледа го, па рече:

— Добре ми дошъл, синко! Не беше ли ти светецът, дето в неделя ни приказва в черковния двор?

А Джонко, пълен с дяволии, това и чакаше. Смигна ми да мълча и веднага й отговори:

— Аа съм, бабо, аз съм. Какво има?

— Че где се беше изгубил, баба? Аз тогава много исках да те видя, ама не можах да се вредя от пустите му жени. Къдя ходи, къдя се губи?

— По селата ходих, по околните села и пак се върнах, че много грешни има тук.

— Тъй, тъй, баби! Грешни сме, много сме грешни. И поп Никола все тъй ни дума, ама кой го слуша. На, и аз, дето се вика, с единия крак съм в гроба, все по божите закони и наредби се водя уж, ама прости сме, прости и много грешим.

Джонко, както беше загледан в земята, дигна глава, изблеци очи нагоре също като светеца, стоя тъй, стоя, па промълви глухо:

— Болен човек виждам у вас, бабо!

— Тъй, тъй, сине, наш Станьо, стопанинът ми, от три месеца лежи ни жив, ни умрял. Пустите му хора му измислиха прякор Вятъра, защото бил чевръст в работата, думаха му тъй, думаха му, докато го хвана един вятър, един ремаатиз, та не може да мръдне.

— Ще оздравее, бабо, ще оздравее, но близко до къщата ви има запустял кладенец. Заровете го, че нечисто място е то, зли духове се въдят там, затова болести и нещастия ви сполетяват.

— Има, сине, има — шепне смаяна баба Гена и цяла се друса от вълнение. — Колко пъти съм думала на нашите да го заринат, ама не слушат. Ще го заринем, синко, още утре ще го заринем.

— Запълнете него, изперете си чергите, пометете двора, изчистете кандилото и раздайте за бог да прости няколко питки и болестта ще си отиде. Друго няма какво да ти кажа, амин.

Като свърши, Джонко се прекръсти и пак се наведе над книгата, за да не го види баба Гина, че се хили.

Кани го след това старата, моли го да иде у тях на гости, но той отказа. Най-после се наведе, целуна му ръка и си замина.

— А бе дано те господ научи, Джонко, защо не отиде, че да те посрещнат и нагостят като акцизен стражар и да те дарят с някоя риза?

— Как ще отида, кай, нали още щом се покажа, ще ме познаят и бай Станьо, и децата му.

— Хм, ами това за кладенеца отгде ти дойде на ума?

— Как отгде, нали онзи ден падна в него лелиното Донино прасе и си счупи краката? Ти сега си трай, дума, трай си и не обаждай до утре, пък след това нека се научи кой е бил светецът.

Рано-рано на другия ден женската челяд на бай Станя Вятъра переше чергите на реката, а мъжете зариваха кладенеца, почистиха обора, пометоха двора и подредиха къщата навред, а бай Станя го изнесоха отвън. Поизмил се човекът, напекъл се на слънце, поолекнало му и поискал цигара да запали даже.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.